

גנרל נסוטיין

על לוחמת גרילה

כל מרכיבי הסכסוך בין ההולנדים לאינדונזים היו פרי קורותיה של אינדונזיה במלחמת העולם השנייה. בפברואר ובמרס 1942 תקפו היפנים את דרום-סומאטרה ואת יאווה. ההולנדים השולטים בהן, שהיו חסרי כל אימון בלוחמה מודרנית, הובסו עד מהרה. בשל כישלונם זה אבדה יוקרתם בעיני האינדונזים, שהשתכנעו כי גם הם יוכלו להביס בקלות את ההולנדים, אם יטילו אלה איפעם מחדש את שלטונם על האיים. שלושה גורמים עשו את הסכסוך ההולנדי-אינדונזי בלתי-נמנע:

1. היפנים הכובשים הבטיחו שלטון-עצמי לעם האינדונזי, כדי להבטיח שיתוף-פעולה מצדו. הם הקימו ארגונים, שבראש כולם עמד סוקארנו, אשר הפיצו בעם, באמצעות תעמולה, את השאיפה לשלטון עצמי ולעצמאות, ושלוש-חצי שנות כיבוש יפני העמיקו את ההתנגדות הכללית-כמעט לשלטון הזר.

2. היפנים הקימו ואימנו משמר-מולדת בעל קצונה אינדונזית, "פטה", שאמור היה להדוף פלישה מצד בעלות-הברית; כוח זה, שעוצמתו ב-1945 הגיעה ל-120,000 איש, היה הגרעין לצבא הרפובליקה של אינדונזיה. היו גם ארגוני-נוער אחדים שקיבלו אימון צבאי מן היפנים. לבסוף נתעוררה גם תנועת מחתרת אנטי יפנית.

3. היפנים מינו אינדונזים למשרות הממשל-תיות הבכירות שנתפנו עלידי ההולנדים, ופקידים אלה רכשו ניסיון מינהלי.

ב-17 באוגוסט 1945 הכריזו סוקארנו והאטה על עצמאות הרפובליקה של אינדונזיה, וסוקארנו מונה נשיא. תריסר ימים לאחר מכן הוקם צבא הביטחון העממי, מיחידות "פטה" ומארגוני הנוער.

הבריטים נחתו ביאוו בספטמבר 1945, השתלטו על אינדונזיה, וחיילים הולנדים חזרו עמהם לאיים. עד מהרה מצאו עצמם האינדונזים לוחמים בהולנדים, בבריטים וביפנים. הבריטים לחצו על ההולנדים להגיע לידי הסדר עם האינדונזים, ועזבו את האיים. הושגה שביתת-נשק בין ההולנדים לאינדונזים. הסכם ביניהם נחתם ב-25 במרס 1947; על-פיו הוכר

רה הרפובליקה האינדונזית כשלטת דה-פקטו ביאוו ובסומאטרה; אמורות היו לקום ארצות-הברית של אינדונזיה, שיכללו את הרפובליקה, את מדינת בורניאו, ואת מדינת המזרח הגדול (סלסב ואיים אחרים); ושני הצדדים אמורים היו לפעול לייסודו של אי-חוד הולנדי-אינדונזי.

חילוקי-דעות בדבר ביצוע ההסכם עוררו את ההולנדים, שכוחותיהם הגיעו עתה לכדי 130,000 איש, לפתוח ב-20 ביולי 1947 ב"פעולת-המשטרה הראשונה" שלהם, כפי שהם כינוה, או ב"תוקפנות ההולנדית הראשונה" או "ההתקפה הקולוניאלית", כפי שכינוה האינדונזים. עד כה החזיקו ההולנדים ביאוו רק בערים הראשיות, ובפרוודור שבין ערים אלה; עתה התכוונו להרחיב שליטתם, ולהשמיד את הצבא הרפובליקני. הם הצליחו במידת-מה במשימתם הראשונה; אך נכשלו בשניה: הצבא הרפובליקני, שעוצמתו גדלה — ליותר מחצי מיליון איש עם שילוב הכוחות הבלתי-סדירים בתוכו, נסוג לעתים קרובות מן הערים הגדולות, שבהן איבד חלק ניכר מנשקו ומציודו, למבטחי הגבעות וההרים. אף שלא היתה לכוחות אלה מנהיגות נאותה, לא היו ההולנדים מסוגלים להשמידם או להרגיע את האזורים הכבושים.

מועצת הביטחון של האו"ם התערבה בעניין והורתה על הפסקת-אש ב-4 באוגוסט 1947, אך הפעולות ההולנדיות נמשכו. לאחר התערבות נוספת של האו"ם, נחתם ההסכם, שקבע את הקמתן של ארצות-הברית של אינדונזיה, כשאחת מהמכונונות אותה תהיה הרפובליקה.

האינדונזים חששו מהתקפה נוספת, והחלו עורכים רפורמה בכוחותיהם המזוינים. עוצמתן הכוללת של הקבוצות הלוחמות שברשותם באזורים הבלתי-כבושים היתה עתה 470,000 איש. מטעמים כלכליים צומצמה עוצמת הצבא ל-160,000 איש, עלידי שחרור יחידות הצבא החמושות, בעלות האומון המועט, ומספר יחידות בלתי-סדירות עצמאיות-למחצה.

הצבא האינדונזי החליט שלא להתבסס עוד על הגנה קונבנציונלית, שלא היה מוכן לה

כדבעי. הוחלט כי בסכסוך נוסף עם ההולנדים יהיה צורך בשני סוגי גייסות. ראשית, הצבא הסדיר, חמוש כהלכה ופועל ברמת גודל, יהיה כוח נייד שיוכל להילחם במקום בו יידרש, להכות בחזקה בעורף האויב, ול-הרחיב את האזורים שבשליטת הרפובליקה. שנית, המיליציה הטריטוריאלית, החמושה פחות, תשמש לתפקידי גרילה מקומיים; היא תכבול את האויב ו, תבטיח את קיומה של התנגדות מתמדת בכל מחוז מרוחק, כפי שכותב נסוטיין. בינואר 1949, ביוזמתו וב-לחצו של נסוטיין אורגנו ביאוו כוחות-גרילה כפריים כגייסות-קו-שלישי.

ואולם, המועד הגיע לפני שניתן היה להשלים את הארגון מחדש. המו"מ התמוטט בדצמבר 1948. ההולנדים זנחוהו, והחלו — בלא התראה — ב"פעולת-המשטרה השנייה", כש-שלוש דיביות פועלות ביאוו ושלוש חטיבות בסומאטרה. באותו יום נשבו סוקארנו והאטה בג'אקרטה, אך הממשלה הרפובליקנית לא חדלה למלא את תפקידיה. ההולנדים, בסיוע חיל-האוויר, הצנחנים והשריון שלהם, השתלטו במהירות על הערים הרפובליקניות הנותרות ביאוו ובסומאטרה, ועל הדרכים המקשרות ביניהן, אך עדיין לא יכלו להשתלט על אזורי הכפר. כן לא הצליחו לנפץ את הכוחות הרפובליקניים, שאף-על-פי שלא היו ברשותם מטוסים או נשק כבד, הצליחו לפזר את "כיסוי" הגרילה שלהם בכל האיים, ולבסס מחדש את שליטתם בחלק ניכר מיאוו המערבית, המרכזית והמזרחית ומדרום-סומאטרה. ההולנדים, שמנו פחות מ-150,000 חיילים, אך נהנו מעדיפות רבה בנשק, נאלצו להיאבק לא רק בגדודים הנ"יידים ובמיליציה, אלא גם בחבורות הגרילה הכפריות. הדברים הגיעו לידי קיפאון. מועצת-הביטחון של האו"ם התערבה שוב, וב-עידוד אמריקני נפתח מחדש מו"מ בין הצדדים הלוחמים, ב-12 באפריל 1949. ביולי שוחרר סוקארנו משבינו; הושגה הפסקת-אש וב-27 בדצמבר 1949 העבירו ההולנדים את הריבונות על האיים לרפובליקה של ארצות-הברית של אינדונזיה. גייסות הצבא ההולנדי עזבו את האיים לנצח.

* מוחמד האטה (נ' 1902), סגן נשיא אינדונזיה 1945—1956, וראש ממשלה מ-1948, התפטר מתפקידיו ב-1956, בשל חילוקי דעות עם סוקארנו.

האדריכל הבולט ביותר של ההתנגדות הצבאית היה עבדול חריס נסוטיין. הוא נולד בצפון סומאטרה ב-1918, חונך באקדמיה הצבאית המלכותית (באנדונג), ומונה לקצונה בצבא האינדים ההולנדי ב-1941. במהלך הכיבוש היפני כיהן במינהל האזרחי, והנהיג כוחות הגנה אזרחית בבאנדונג. לאחר הכרזת העצמאות, מונה לתפקיד-מטה זוטרי. מ-1946 עד 1948 פיקד על דיביזיית-ההלם של הצבא הלאומי האינדונזי, שעוצבה מכוחות בלתי-סדירים. ב-1948 נתמנה ראש המטה המבצעי של הכוחות המזוינים. משימתו המיוחדת היתה לנתח את ניסיונות „ההתקפה הקולוניאלית הראשונה” ולקחיה, במטרה לעצב קו-הנחיה מדויקים יותר, נוכח האפשרות של תוקפנות שניה. „ניתוח זה הביא ליצירת תפיסה מיוחדת בעניין מבנה הגנתו וארגונו הצבאי, וכן לרעיונות חדשים ולקו-הנחיה לגייסותיו”, כותב נסוטיין.

כאשר החלה „פעולת-המטרה השניה”, היה נסוטיין מפקד הצבא באיזור יאווה, מקום בו ניטשה מרבית הלחימה. ב-1950 מונה ראש מטה הצבא האינדונזי, אך הושעה ב-1952, בשל קריאתו לפיזור הפרלמנט הזמני ולעריכת בחירות כלליות, ומונה מחדש לתפקיד רמטכ”ל הצבא ב-1955. מ-1957 עד 1959 שימש כיו”ר חבר ראשי המטות, וב-1959 נעשה מיניסטר ההגנה. ב-1960 הועלה לדרגת גנרל. בניסיון ההפיכה הקומוניסטית שנערך באינדונזיה באוקטובר 1965, נהרגה בתו של נסוטיין, אך הוא עצמו ניצל. הוא מונה אז כחבר הפיקוד המבצעי העליון שהקים סוקארנו, מלבד תפקידו כמיניסטר ההגנה. ב-1966 סולק נסוטיין האנטי-קומוניסטי מתפקידו במפתיע על-ידי סוקארנו; זה האחרון רצה, כנראה, ליטול לעצמו את כל סמכויות השלטון. הוא הוחלף במיניסטר שמאלני, וסילוקו הביא להפגנות-רחוב. לאחר שסולק סוקארנו ב-1967 וסוהארטו תפס את מקומו, מונה נסוטיין יו”ר קונגרס העם של אינדונזיה.

הספר „יסודות לוחמת הגרילה” שנכתב ב-1953, אינו כולל רק וריאציות על רעיון-היסוד של מאו טסה-טונג בתחום זה, כי אם את פרותיה של חשיבה עצמאית. נסוטיין מבדיל בצורה נכונה בין גרילת-עזר, המסייעת לצבא הסדיר בפעולותיו, ובין כוחות-גרילה אחרים, הלוחמים באורח עצמאי. ישנם שני סוגי גרילת-עזר: אלה המסרידים את האויב בעתות מלחמה, כמו ה„מאקי” הצרפתי והפרטיזנים הסובייטים בימי מלחמת-העולם השניה, ואלה הפועלים בימות שלום בארצות שמתוכננת פלישה אליהן, כמו שעשו כוחות הגרילה הצפון-קוריאנים בדרום-קוריאה בסמוך לפתיחת פעולות האיבה בה. אסטרטגיה מקובלת היא בשנים האחרונות, אומר נסוטיין, „להשתמש במלחמה קרה או חשאית בימות שלום, כדי לכרסם אויב-כוח מבפנים, כך שניתן יהיה לפלוש לארצו ולהכניעו בקלות ובמהירות” — רמז אפשרי למאורעות עתידים בדרום-מזרח אסיה. כוחות-הגרילה העצמאיים, ממשיך נסוטיין, עשויים להשיג נקודת-קיפאון, כפי שעשו האינדונזים, ואז יכול לחץ מדיני בין-לאומי להביא את המלחמה לידי גמר; או שיוצרים צבא סדיר ומכים את האויב בשדה, כפי שעשו הסינים ואנשי הוואס-מיין בהודו-סין.

כבר קבע מאו, כי גם אם יוצרים כוחות הגרילה צבא סדיר, עדיין יש צורך במרכיבי הגרילה כדי להשיג ניצחון. נסוטיין מסביר את הסיבה לכך: „מלחמת גרילה, הנערכת מאחורי קו-

החזית של האויב, מסוגלת להעסיק צבא העולה עליה במספרו עשרת מונים או שלושים מונים. משום כך נאלץ האויב... לצמצם את מספר החיילים הנלחמים בקר-החזית הממשי. במועד הנכון יכול צבאנו (הסדיר) לעבור למתקפה, במטרה להרוס ולהשמיד את צבא האויב, כתוצאה מפעילות הגרילה... בדרך זו הביס חיל-המשלוח הבריטי יחד עם כוחות-הגרילה הספרדיים את צבא נפוליאון בספרד”. ב-1954 נקט גנרל וו גגוואן גיאפ * אותה אסטרטגיה; כוחות-הגרילה שלו ריתקו כוחות-אויב עדיפים, כך שזכו בעדיפות מספרית על הכוחות הצרפתיים בקרב על דיאן-ביאן-פו.

נסוטיין הוא מפקד הגרילה היחיד שרכש ניסיון מעשי בפעולות נגד-התקוממות, שנערכו לאחר מתן העצמאות, והחלקים העוסקים בלוחמה נגד-גרילה הם הטובים ביותר בספרו.

הוא פורש את הרקע בצורה מפתיעה על-ידי אפיון הלוחמה נגד-גרילה והלוחמה הרגילה: הראשונה כוללת בעיקרה מאמץ צים קונסטרוקטיביים, בעוד האחרונה היא בעיקרה הרסנית. „תנועת הגרילה היא רק התוצאה, ולא סיבת הבעיה”. על „התנועה נגד-הגרילה להבין מהן הבעיות המדיניות-אידיאולוגיות והסוציאליות-כלכליות המעוררות ומטפחות התנגדות גרילה מעין זו”, והקובעות אחר-כך „כיצד... יכול הלוחם נגד-גרילה לזכות שוב באהדת האוכלוסיה... כך שהגרילה תנותק מ„בסיסה””. על הכוחות הלוחמים נגד הגרילה „להפגין כישרון מדיני, פסיכולוגי, סוציאלי וכלכלי, כדי לזכות בהדרגה בתקי וותיה ובאמונה של האוכלוסיה”. „אם לא נצליח לזכות באוכלוסיה, יהיו לשווא כל הפעולות הצבאיות והמשטריות, אף אם יבוצעו בצורה מושלמת, שכן פעולות כאלה מכות בתוצאה — ולא בסיבה”.

הדוקטרינה הצבאית של נסוטיין בתחום המלחמה נגד-גרילה מבוססת אף היא באותה מידה: „ביסודה, הלוחמה נגד-גרילה היא לוחמת „פטרולים”. דבר זה אושר על-ידי פעולתם של כוחות ה„ציד” במלאיה, יחידות הקומנדו ביוון, ופטרולי-הקרב בפיליפינים. המחבר מדגיש, כי הכוחות נגד-גרילה חייבים ליהנות מעליונות בניידות, בגמישות, בתוקפנות ובכישרון, וכן מדגיש הוא בצדק את חשיבותו של המודיעין הצבאי. הוא טען למען השימוש במסוקים לפני שהופעלו אלה באורח יעיל בקפריסין: „אופיים של האמצעים נגד-גרילה חייב להיות התקפי, תוקפני ופעיל”, אומר הוא, והגייסות חייבים להימנע מהסתגר בתוך עמדות התצפית והמצדיות הקטנות שלהם, כפי שעשו היפנים בסין, ההולנדים באינדונזיה והצרפתים בהודו-סין. עליהם לשמור על כושר הניידות שלהם. יש לעודד את האוכלוסיה להגן על ביטחונה בעצמה, כפי שנעשה בהצלחה במלאיה ובקניה. ואחרון חביב, „הטיפול בלוחמי הגרילה חייב להיות עדין” — כלל שנשמר בהצלחה במלאיה עם מתן החנינה לכוחות הגרילה בה, אך לא נשמר באלג'יריה והשפיע במידה רבה על תוצאות המאבק.

להלן קטעים מספרו של נסוטיין:

האסטרטגיה והטקטיקה של לוחמת גרילה

רבים בתוכנו באינדונזיה, כולל מנהיגינו בעבר ובהווה, ממשיכים להלל את לוחמת הגרילה, ואת ההגנה העממית

* ספרו „מלחמת העם — צבא העם”, המתאר בין השאר את מערכת ההודו-סין ב-1954, ראה אור בעברית בהוצאת „מערכות” תשכ”ט.

והפסיכולוגיות, עד אשר גדל האיזור שבשליטת לוחמי הגרילה. בה בעת גדל כוחם של גייסות הגרילה, והם מועסקים בהט-רדת צבא האויב. משלב זה יוצאת הגרילה למלחמה רגילה, עד אשר מובס האויב.

במקרים רבים משמשת מלחמת הגרילה אך ורק לסיוע לצבא סדיר, בין המשתתף לאותה ארץ עצמה ובין המשתתף לבעלות-ברית. האסטרטגיה והטקטיקה שבהן משתמשים לוחמי הגרילה זהות בשני המקרים.

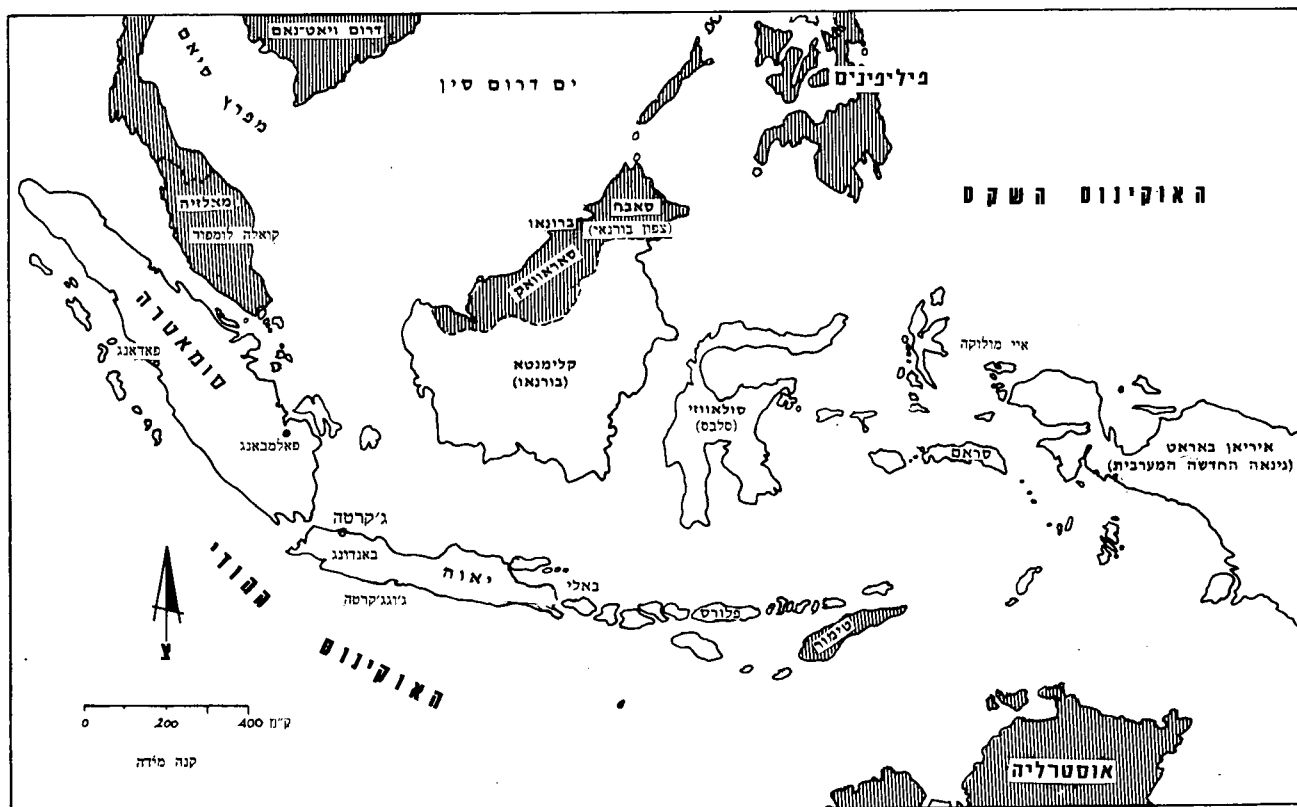
אסטרטגיית הגרילה עיקרה העסקת האויב במידה גדולה ככל האפשר, התשת, הקזת דמו, כך שיעשה עצבני ונפחד. זהו כל אשר יכולה הגרילה לקוות לעשות, שכן אין היא מכוונת להבסת צבא האויב. אכן, אין הגרילה יכולה להתנגד לצבא האויב בגלוי, להוציא התקפת-פתע בעזרת ריכוז-כוח רב, והיעלמות, לאחר מכן, במהירות רבה ככל האפשר. אין זה נכון לומר כי תנועות הגרילה הן באופיין התקדמויות ונסיגות, דבר היוצר רושם של תנועה קדימה ואחורה. הגרילה מופיעה ונעלמת, צצה מעלה-מטה בכל מקום, כך שאין האויב יכול לאתרה וחש הוא כי ההתקפות באות מכל כיוון.

אסטרטגיית הגרילה היא לאלץ את האויב להתפזר לכל הכיוונים ולרתקו למקומו במידה רבה ככל האפשר, על-ידי אילוצו להקים בסיסים קבועים. בדרך זו מתפזר האויב, נשבר ומרותק למקומותיו, ולוחמי הגרילה יכולים להמשיך להתיש את כוחו. מקבוצות גדולות של האויב יש להתחמק או במקרה הטוב ביותר להטרידו, ולדקרו מכל כיוון. קבוצות-אויב קטנות יש לכתר ולהשמיד, ולתפוס את צידו. היעדים החשובים ביותר הם שיירות, רכבות, מרכזיות-טלפון וכדומה, להן זקוק האויב מאחורי קו החזית כדי לשרת את שדות-הקרב. יעדים פוליטיים ופסיכולוגיים במלחמת גרילה זו הם הענשת משתפי-פעולה

בכלל, כתרופה יעילה להבסת כל תוקפנות נגד ארצנו. מסיבה זו יש צורך להעריך באורח אובייקטיבי את משמעותה האסטר-טגית של לוחמת הגרילה. מלחמת גרילה יכולה להיות איומה ואלימה. ואולם, בדיוקו של דבר, הגרילה היא מבחינה אסטרטגית מלחמה בעלת אופי הגנתי, ואינה מסוגלת להביס אויב. כדי להנחיל תבוסה לאויב יש צורך בצבא סדיר.

רק באמצעות צבא סדיר היכול להביא את המלחמה לידי הכרעה סופית, ובאמצעות מתקפה אסטרטגית, ניתן להביס את כוחותיו של תוקפן. צבא הגרילה מסייע לצבא הסדיר להשיג הכרעה זו על-ידי מלחמת התשה, ועל-ידי הקזת דמו של האויב בכל מקומות הימצאו. זהו תפקידה של הגרילה. באין צבא סדיר, כאשר כוחות הגרילה חייבים לעמוס על עצמם את הלחימה כולה, יש לחפש את ההכרעה במלחמה בדרכים שיאפשרו לחסל או להכריע את האויב, שהוא בנקודה זו כבר עייף ומתוסכל, תשוש, ותוהה מה לעשות. אין פירושו של דבר כי האויב מובס: במקרה הטוב ביותר נכון הוא לפשרה.

מבחינה תיאורטית חייבים לוחמי הגרילה לפעול באכזריות ובמיומנות עד כדי כך, שיוכלו להשיג ציוד מספיק מן האויב, ולזכות בריווח-זמן כדי לבנות בהדרגה צבא סדיר, אשר יוכל להתפתח ולגדול עד שיוכל להתיצב מול האויב, "על בסיס שיון". זהו האמצעי הנקשה ביותר והקשה ביותר לניהול מלחמת גרילה, ובדרך כלל משתמשת בו אומה המתמרדת נגד ממשלה קולוניאליסטית ועריצה. רוח של התנגדות לקול-ניאליזם ולעריצות מעוררת תנועת-מרד, וזו מולידה קבוצות גרילה קטנות, הרוכשות בהדרגה — הודות לכישרונן — ניסיון בארגון, ובהתבגרן — צמיחה לכדי צבא סדיר. בשלבים הראשונים מוקדשת שימת-לב רבה יותר לפעולות הפוליטיות

שבשירות האויב, חבלה במנגנון של מינהל הכיבוש, וכיוצא באלה.

כדי שיוכלו להופיע ולהיעלם בלא עקבות אך להשיג תמיד תוצאות יעילות, זקוקים לוחמי הגרילה ל"בסיס" בלב עצמות האויב, וזקוקים לשם כך לשירות האנשים הנמצאים בכל אותם מקומות שבהם חונים לוחמי הגרילה, השרויים בניידות מתמדת. "בסיסים" אלה יש לבחור באזורים שבהם השטח והאוכלוסיה ממלאים אחר תנאים מסויימים:

1. קרקע קשת-עבירות לאויב.
 2. מכילה די מקומות מסתור ונתיבי מילוט לאנשי הגרילה.
 3. להיות "מחוף לתחום" לגבי הציד הכבד של האויב.
- האיזור צריך להיות כזה שבו יכול לוחם הגרילה לאלץ את האויב להתמודד עמו בתנאים שווים בתחום הנשק וכוח-האדם:
1. על לוחמי הגרילה להכיר את הקרקע.
 2. על האוכלוסיה במקום לגלות התלהבות, ולהאמין באותה אידיאולוגיה שבה מאמינים לוחמי הגרילה, או לפחות להיות ידידותית כלפיהם.

התנאים הנוחים ביותר בתחום השטח והאוכלוסיה הם כאשר משתמשים לוחמי הגרילה כבסיס בכפריהם שלהם, בין קרוביהם ובני-משפחותיהם.

לוחמי הגרילה זקוקים למידע המושלם והמעודכן ביותר על אויבם. אסור שהמידע שברשותם יהיה מיושן. על כוחות הגרילה להיות מסוגלים להתחמק מפעולות הביעור של האויב, ולדעת לבחור תמיד ביעדים הנכונים, שבהם יגרמו נזק גדול ביותר לאויב. מסיבה זו זקוקים אנשי הגרילה לסודיות, ניידות וגמישות. כך יכולים הם להופיע ולהיעלם במועד ובמקום שבהם עשויות פעולותיהם לייגע את האויב, להחלישו ולהביך אותו. דבר זה אפשרי רק כאשר זוכים הם לסיוע, הגנה ודאגה מצד האוכלוסיה. תנאים אלה ימצאו, משום כך, באזורים שבשליטת אנשי הגרילה, כלומר, באזורי בסיסיהם. לעתים קרובות ציינו מפקדים חסרי-הבנה כסימן חולשה את העובדה, שלוחם גרילה לא היה מסוגל להגן על "אזור". נכון שבמלחמת גרילה אין האויב נמנע מכניסה לכל איזור. נכון אף שיש למשכו לאזורים קשי-עבירות ומרוחקים, וזאת במטרה להתישו, להאריך את קווי אספקתו, וליצור הזדמנויות ללוחמי הגרילה לתקוף אותו ולהשמידו. אל תצפה מלוחם הגרילה כי ינקוט בהגנה קווית בכיסי-ההתנגדות שלו. משום כך שגיאה היא להקים מינהל כלל-אזורי של גרילה. כל כיס חייב להיות מוכן לעמוד נוכח פטרולי האויב, ולהתמודד עמהם במשחק של חתול ועכבר.

הכרתו הנפשית של לוחם הגרילה חודרת לכל דרגי הפיקוד של הגרילה ולאוכלוסיה בכלל, ודבר זה מאפשר להתחמק ממקום למקום מפעולות הביעור של האויב ולשמור על רוח ההתנגדות של אויב. מסיבה זו יש להקים בסיסים ניידים וגמישים. כפרינו שלנו למדו את האמנות של משחק "חתול ועכבר" עם הפטרולים ההולנדיים.

מלחמת גרילה היא מלחמה יעילה רק אם מסוגלים לוחמי הגרילה באמת להשמיד יעדים ולתפוס ציוד. לוחמי הגרילה המשחקים את משחק החתול-והעכבר עם האויב, יתיגעו בסופו-של-דבר ממרדף ממושך כל כך. יש צורך לנקוט בתכנית טקטית של השמדת האויב קמעה-קמעה. השמדת האויב ותפיסת ציודו יוגשמו רק על-ידי קרבות שיטתיים

הנערכים במקומות ובמועדים מחושבים. לעתים קרובות מרו-צים לוחמי הגרילה אם מצליחים הם להינצל מפעולות הכיתור של האויב ומפשיטותיו, לא אחת על-ידי פיזור זמני של הלוחמים, המוצאים מקלט אישי, ומתכנסים מחדש לאחר שחלפה סכנת האויב. הגנה סבילה כזאת בוודאי שאיננה נאותה. עלינו לרכז כוחות בצורה טקטית במקומות ובמועדים שבהם היעד מתאים לפעולתנו, כפי שהוסבר לעיל. כדי לעשות זאת, נחוץ שכל מפקד יאציל סמכויות לקצינים הכפופים לו, כמו בצבא סדיר.

לא תמיד פועלים לוחמי הגרילה ביחידות קטנות; במקומות ומועדים מסויימים עליהם להתכנס וללחום ביחידה גדולה יותר. יעד אויב של מחלקה אחת יש לתקוף בצוות-קרב בן פלוגה או יותר; יעד של פלוגה יש לתקוף בגדוד. רק בדרך זו ירוחק האויב למקומו, שכן אם לא ינוע בכוח גדול — יימצא בסכנה מתמדת.

המלחמה בהודו-סין הוכיחה, כי לוחמי גרילה עיקר-שים ומתמידים מסוגלים להגדיל את צבאם לעוצמת דיביזיה, וכי אף שציודם של לוחמי הוואט-מין שם לא היה מודרני ביותר בהשוואה לציוד האויב, הנה בהשתמשם בלוחמת הגרילה ובסיוע רוח-קרב לוחטות, יכלו לעבור בהדרגה ממגננה למתקפה, למרות העובדה שהאויב נהנה משליטה מוחלטת באוויר.

האסטרטגיה והטקטיקה של לוחמה נגד גרילה

לפעולות בתחומים הפוליטי-אידיאולוגי, הסוציאלי-כלכלי והפסיכולוגי נודעת חשיבות; הן אינן פעולות נפרדות כשלעצמן, אלא יוצרות מערכת אחת של מאמצים. רק התקדמות בתחומים אלה יכולה ליצור בסיס לפתרון צבאי, שכן פתרון צבאי נגד-גרילה בלא תנאים נחוצים אלה לא יביא לתוצאות יעילות. פעולות צבאיות הן רק חלק-עזר של הפעולות העיקריות. תולדות הלוחמה נגד-גרילה הוכיחו בעליל את כישלונה, כיוון שהדגישה בעיקר את המבצעים הצבאיים. מן הצד האחר, אל

סים ובמסוקים, כדי לעמוד בצורה מושלמת יותר בדרישות הלוחמה נגד-גרילה. מן האויר יכול המפקד ללמוד את השטח. מטוסים מסוגלים להצניח צנחנים נגד-גרילה בכל מקום, וכן יכולים הם להצניח אספקה, דבר המוגבל רק על-ידי אופי פני השטח, שלא תמיד מתאימים להצנחה. מסוק יכול למעשה להנחית אנשים ואספקה בכל מקום, וכן יכול הוא לפנות לוחמים פצועים. מערכות-רדיו קלות הן אמצעי מושלם לקיום קשר בין המפקד לחייליו ובין החיילים לבין עצמם. החיסרון היחיד של מכשירים מודרניים כאלה, אם אין משתמשים בהם באורח נכון, הוא כי הם עלולים לשמש כאזהרה ללוחמי הגרילה, כך שיוכלו להיעלם או לצאת מן האיזור.

בשל דרישת הניידות הושקעו מאמצים לארגון פלוגות חי"ר מיוחדות, העוברות אימון קומנדו ואימוני צניחה, כך שיוכלו להיות צוות נגד-גרילה מושלם, המצויד באמצעים המתאימים ביותר לתנועה נגד לוחמי גרילה כאלה. חשוב מזה, ניידות זו הופכת לאמצעי להימנע מן הצורך בהצבת חילות-מצב בכל מקום כנגד הגרילה. הועלו הצעות לעשות שימוש במטוסים, לרכו את כל הפעולות על-ידי יחידות קומנדו המסוגלות להופיע בכל מקום ממש כמו הגרילה ה"מושלמת", ושניתן להטיסן לכל מקום כדי לבער את לוחמי הגרילה. אך מלבד העובדה שסודיות הפעולה אובדת עם התקרבות מטוס, ומלבד הקשיים הטכניים הכרוכים בהצנחת אספקה ובפינוי הפצועים, לא הוקדשה בשאלה זו שימת-לב מספקת לעניין החשוב ביותר של הלוחמה נגד-גרילה, והוא שקשה מאוד לדעת היכן מקומם של לוחמי הגרילה, ולא קל לעקוב אחריהם. אפילו עומדים לרשות הלוח-מים נגד-גרילה כוחות מושלמים, השאלה היא — היכן להלום? זוהי אחת מנקודות החוזק של לוחמי הגרילה. הם מסוגלים להופיע ולהיעלם מייד בכל מקום. ברור כי קיומם של גייסות נגד-גרילה מאומנים היטב עשוי לסייע למאמצי החי"ר הסדיר, אם ידועים לו היעדים היטב, אך כזאת יאירע רק לעתים נדירות. הכוחות הופכים ליחידת-קרב ניידת, המשמשת כעתודה לחי"ר הסדיר — וזהו יתרונם היחיד.

ברור בעליל, כי הפיקוד בפעולות נגד-גרילה כאלה חייב להיות בביזור. למפקדו של כל טור בתנועה יש להעניק סמכות רחבה ולאפשר לו יוזמה רבה. מן הצד האחר, על מפקדים אלה להיות ניחנים בתחבולות רבות לעת מצוא, ולהיות מוכנים לאלתור. נחוצה דרגה גבוהה של אינדיבידואליות.

בעיה חשובה היא השגת מידע על מיקומן של יחידות הגרילה. כאשר מוקם קשר עם הגרילה, יש לשמור עליו, כך שניתן יהיה להשמיד את לוחמי הגרילה במועד מאוחר יותר.

קשה מאוד להשיג מודיעין על לוחמי הגרילה, מכיוון שהם נעים דרך השטח והאוכלוסיה ככינים. הלוחמים נגד-גרילה כמותם כעיוורים המאבדים את דרכם בסבך השיחים, ואינם יודעים היכן הצפון והיכן הדרום. משום כך ברור עד כמה חשוב מודיעין כזה. נחוץ לארגן בהדרגה רשת רחבה של מודיעין באוכלוסיה. נחוץ שקבוצות המודיעין יהיו ניידות מאוד, כך שכאשר ימצאו עקבות של לוחמי גרילה, יוכלו לעקוב אחריהם בלא לאבדם. נחוץ שמכשירי הקשר יהיו מן הסוג המשובח ביותר במידת האפשר; משדר-רדיו קטנים עשויים לשמש ביעילות. אנשי מודיעין אלה זקוקים בעצמם לציד רב, מכיוון שהם עיניהם ואוזניהם של הגייסות הלוחמים נגד-הגרילה.

נחשוב כי פתרון צבאי אינו נחוץ. לכל תנועת גרילה יש גרעין אשר יסרב להיכנע, ומלבד זאת, לפעולות גרילה צבאיות אפשר להתנגד רק על-ידי התנגדות צבאית טהורה, כגון שמירה על מקומות שהם יעדים חשובים ללוחמי הגרילה, הגנה על האכ-לוסיה, ומעל לכל — מרדף אחר לוחמי הגרילה והשמדתם בקרב. יש צורך חיוני להדגיש את העובדה, כי השמדתם בכוח צבאי כפי שנאמר לעיל, תיכשל תמיד כל עוד מסוגלים לוחמי הגרילה להיעלם בתוך האוכלוסיה. עניין זה אינו צבאי בעיקרו, כי אם במידה ניכרת עניין של שיקול פוליטי, פסיכולוגי וסוציאלי-כלכלי.

בתחום הצבאי, יש לבצע כל פעולה במהירות; התקפות יש לערוך במפתיע ובלא שלוחמי הגרילה מצפים להן. בקיצור, על הלוחמים נגד-גרילה להשתמש באותן טקטיקות שבהן משתמשים לוחמי הגרילה. באותן תכונות שהן תנאי ללוחמת גרילה מוצלחת, כגון ניידות, גמישות, תוקפנות וכישרון — חייבים הלוחמים נגד-גרילה להצטיין ולעלות על לוחמי הגרילה. כיוון שלוחמי גרילה אינם מרוצים בהיותם בנסיגה בלבד, ומטרתם היא השמדה, חייבת זו להפוך גם לטקטיקת הלחימה נגד-גרילה. את לוחם הגרילה ניתן להכות ולנצח רק בשיטת הלחימה שלו עצמו. אכן, למבצעים נגד-גרילה יש צורך בכוחות גדולים בהרבה מאשר לפעולות הגרילה, וחשוב שיעמדו לרשות הנגד-גרילה כוחות עודפים.

ארגון הכוחות הרגיל של יחידות חיל-רגלים אינו מתאים למשימה נגד-גרילה זו. על יחידות נגד-גרילה להיות קלות, לשאת ציוד קל, לכל היותר מרגמה קלה או מקלע קל, וקשר אלחוט שקל לשאתו ולטפל בו. חשוב שניתן יהיה להעבירן במהירות. בדרך האויר או ביבשה, לאזורים שנמסר כי נמצאות בהם יחידות גרילה. חשיבות רבה נודעת לכך, שהלוחמים נגד-גרילה יוכלו לצעוד במהירות באיזור הפעולה, ושיוכלו ללכת ברגל מרחקים ארוכים במשך זמן ניכר ובמהירות גדולה, תוך התגברות על מכשולים טבעיים מכל הסוגים, כגון סבכי שיחים, הרים וגבעות, נהרות וכיוצא באלה. עליהם להיות מהירי תנועה ובעלי כוח סבל רב. צוותים מהירים אלה, הנעים במשך ימים שלמים בשטח מבודד, חייבים משום כך להיות מצוידים באמצעים המסוגלים להדביק את קצבם. מן הצד האחד, חשוב לשאת אמצעים מספיקים, ומן הצד האחר, חייב הצוות להיות קל-תנועה, כדי שיהיה נייד. מטעם זה על הלוח-מים נגד-גרילה למצוא את מחיתם, ככל האפשר, מן השטח עצמו, או אם אין הדבר אפשרי, יש להצניח להם אספקה.

חשוב להכיר את שדה הפעולה. מפות מדויקות ומושלמות הן חיוניות, ויש להשקיע את כל המאמצים להשגת מידע על אופי השטח והקרקע. משום כך אין להציב חיילים שאך זה מקרוב הגיעו לאיזור ללוחמה נגד-גרילה בשטח בלתי ידוע. נחוץ להם זמן כדי להכיר את האיזור, ללמדו היטב ולרכוש התמצאות במקום. הכישרון לנוע במהירות דרך איזור הלחימה הוא אחד מיתרונותיה הגדולים ביותר של הגרילה, וגם הלוחמים נגד-גרילה חייבים להיות ניחנים בו. עליהם להיות מסוגלים לנוע דרך אזורים שבדרך כלל אינם עבירים. לשם כך חייבות היחידות להתמחות באזורים מסויימים, ויש להימנע ככל האפשר מהעברת חיילים מיחידה ליחידה, כיוון שנדרש זמן רב ללימוד יסודי של איזור כלשהו.

צוותים מודרניים נגד-גרילה משתמשים במערכות רדיו, במטר-

המאמץ העיקרי חייב להדגיש את הקמתם של גייסות נגד-גרילה מיוחדים, מהירי תנועה, תוקפניים והנמצאים בכל מקום. גייסות ניידיים אלה זקוקים לעיניים ולאוזניים; חושים אלה חייבים אף הם להיות ניידיים ביותר. אוראז יעמוד לרשות הפעולות נגד-גרילה כוח של ממש. יתרה מזו, יש צורך גם באלמנטים נייחים, כולל משמרות, וכן מקורות מודיעין וריגול. נייחות אין פירושה כי יחידות אלה יחכו לגרילה באורח סביל. עליהן לסייר באורח פעיל ולהימצא בתנועה. אלמנטים אלה מכסים את האיזור כרשת, אך רשת שאינה מנסה לקמץ בכוחות.

אופיים של האמצעים נגד-גרילה חייב להיות תוקפני ופעיל. כל סימן של סבילות, ציפיה ופעולות הגנתיות — הוא מוטעה מיסודו. ביעורו של כוח גרילה, שהוא מהיר-מהלומה, יאריך חודשים. הגנת מקומות חשובים, ליווי שיירות ופעולות מסוג זה, שמשמעותם היסודית הגנתית, חייבים להיעשות במגמה של התקפה פעילה. הגנה תהיה יעילה רק עם פטרולים פעילים בכיוונים שונים, שיעברו דרך סביבת המקום עליו יש לשמור, ויבדקוה. נכון שיש להילחם בלוחם גרילה בדרכו שלו, ולהתנגד לו בנשקו שלו, אך אין פירושו של דבר שאין שום משימות הגנתיות ומשמרות נייחים. לבטח ישנן גם משימות הגנתיות כמו שמירת הביטחון באזורים הנשלטים ובבסיסים. יש צורך תמידי במשמרות נייחים, השומרים על הבניינים החשובים. ואולם, אין לבזבז על פעולות אלה כוח-אדם רב מדי, וזאת — כדי שגייסות רבים ככל האפשר יימצאו בפיטרול פעיל. נוכח פעילות ותנועה מעין אלה, חש לוחם הגרילה כי הוא נרדף, וכן חש הוא עד כמה צר האיזור שבו הוא נע. הוא חש כי נאלץ הוא להגן על עצמו, וכי אין לו כל הזדמנות לתקוף. בדרך זו מונעים ממנו לנקוט ביוזמה, וניתן לדחוק למחלת.

בתולדות הלוחמה נגד-גרילה מוצאים אנו לעתים קרובות את הנטיה לפעילות הגנתית, בשל הטקטיקה של „פגע-וברח“ בה נוקטת הגרילה, וגורמת לכך שבשום מקום אין שוררת תחושת ביטחון. משום כך מתחילים האנשים להעמיד שומרים בכל מקום, בבסיסים הצבאיים ולאורך הדרכים. תוצאת נטיה הגנתית זו היא מערכת של בסיסים קבועים, ומערכת כזאת זקוקה לחיילים רבים, המפוזרים באיזור הנשמר, והמכסים אותו כרשת.

לכך נדרשים כוחות רבים, והוצאות האחזקה גדולות. אכן בבסיסים אלה שוררת תחושת ביטחון, אך הצבא כולו נצמד בעיניים למקומו, ונעשה בלתי-נייד. הוא נדחק לעמדה סבילה, הגנתית, ואילו לוחמי הגרילה זכו על-ידי כך בחירות-תנועה, והם שולטים בצורה מוחלטת באיזור שמחוץ לבתי-המשמר. להם היוזמה להופיע פתאומית ולתקוף הכל. משום כך חש אתה לבסוף, כי יש לשמור על הכל, וכי קיים מחסור מתמיד בכוחות.

מטרה סופית למתקפות ולפעולות מהירות היא השמדה. כל המבצעים חייבים להיות מכוונים להשמדת כנופיות הגרילה, ולא רק לתקיפתן שאחריה באה נסיגה, אשר תאפשר לאנשי הגרילה להתפזר. מן הצד האחר, יש צורך בפיטרול פעיל, כדי להצר את השטח ולקצר את הזמן שבהם יכולים אנשי הגרילה לנוע, כך שעם התקדמות הפעולות להשכנת השלום, ייאלצו לרדת למחת-

רת, ולא יוכלו להופיע או לנוע שוב כרצונם. או מן הצד האחר, יש לצוד את הכנופיות הפעילות ולהשמידן. הקושי הוא, לעתים קרובות, לא רק לאכן את לוחמי הגרילה, אלא במיוחד להקפיד על כך שכל האמצעים שברשותו של הלוחם נגד-גרילה ינוצלו במועד המתאים. פירושו של דבר הוא, שבבוא שעת-הכושר, יש להשתמש בכל, ולא די בעבודת הריגול, מכיוון שכאשר הושג מגע עם לוחמי הגרילה, ינסו הללו לשחרר עצמם ולהתפזר לכיוונים שונים. משום כך חשוב שלא לאבד את המגע. יש לצוד את לוחם הגרילה במהירות ובאורח יסודי, בלא היסוס ובלא בזבז זמן. מרדף זה הוא משימה קשה אך חשובה, ויצליח רק כאשר ייעשה בגייסות קלי-ניידות ועקשנים. במרדף יש להמשיך עד להתקפה. משום כך חייבות העוצמה הגופנית והאספקה של הלוחמים נגד-גרילה להספיק, בשטחים מסויימים, למרדף של ימים רבים. יש צורך תמידי בגייסות עתודה קרבית ניידת, שיהיו מוכנים בכל עת לנוע, להמשיך בציד ולתקוף את לוחמי הגרילה, הנרדפים על-ידי צוות נגד-גרילה אחר. אם הכוח נגד-גרילה חזק די הצורך, יש לכתר את לוחמי הגרילה ולבערם. אם אין עוצמתו של הכוח מספקת, טוב ביותר להלום במהירות באגף הגרילה או בעורפו. את הגייסות הרודפים יש להחליף בגייסות רעננים. יש להציב את החיילים כך שמרחקים וקשיי-תחבורה לא ימנעו מסיוע הדדי. לא לעתים קרובות נמצאים לוחמי הגרילה בקבוצה צפופה, ומכל הזדמנות כזאת יש להפיק תועלת מקסימלית.

בגייסות קרביים יש להשתמש גם לעריכת פשיטה פתאומית על מרכזי מחבואיהם של אנשי הגרילה, כגון אלה שדבר קיומם ידוע, בהרים וביערות. התקפות מהירות יהלמו באורח בלתי-צפוי באזורים הנחשבים כבסיסי גרילה. באזורים אלה, השור-צים קני גרילה, יש לסייר באורח אינטנסיבי בכל הכיוונים, כדי לטהרם מן הגרילה.

ובסיכום, כבהתחלה: יש להפריד בין לוחם הגרילה לאוכ-לוסיה, בגרילה יש להילחם בטקטיקה שלה עצמה. זהו יסודה של האסטרטגיה נגד-גרילה.

